

PUSZTIT AZ ÁRTÉRI JÁRULÉK

Tatárszentgyörgy, Baracs-pusztá, Sarlósár és Szabadrét gazdaközönségének panaszja

Testvérlelapunk, az *Uj Nemzedék* néhány nappal ezelőtt ismertette azt a „Gyászjelentést”, amelyet a tatárszentgyörgyi gazdakör küldött széjjel az ország minden részébe a Pestmegyei Dunavölgy Leccsapoló és Öntöző Társulat által létesített csatorna pusztításáról. A *Nemzeti Ujság* most a gazdakör vezetésétől levelet kapott, amelyben feltárják sérelmeiket, azt a mérhetetlen gazdasági pusztulást, amelybe a vízhiány a tatárszentgyörgyi, a baracspusztai, a sarlósári és szabadréti gazdákat sodorta. A levelet közérdekű tartalmánál fogva készségesen közreadjuk.

A Soroksártól Bajáig kigyózó Pestmegyei Dunavölgy Leccsapoló és Öntöző Társulat csatornája kegyetlen elemi csapásként húzódik végig a mi határainkon is és terméketlenséget, árvizet, aszályt, emberi könnyeket, nyomoruságot és pusztulást terjeszt maga körül! Ismerjük jól ennek a csatornának keletkezési történetét és tudjuk, hogy az elgondolás az volt, hogy a fölösleges vizeket csatornába gyűjtik és tárolják, majd öntözésre használják föl. Innen a célt kifejező kettős elnevezés is: leccsapoló és öntöző társulat.

Sajnos, a kivétel nem födte az elgondolást. Felmunkát végeztek. Elmaradt az öntözés és enélkül a leccsapolás nemcsak, hogy nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, hanem valóságos egyiptomi csapást jelentett az itteni érdekeltekre. Visszasírjuk a tocsogós nádasokat, a bőséges nád- és szénatörmést, a vizek és mocsarak leccsapolásával megszünt harmatképződést és bőséges esőzést. A csatornák elnyelik a föld táperezét, a talajvizet, meleg májusi esőt. Kópár, vigasztalan sivatag lett ebből a vidékből, ahol még a fák is kipusztultak.

A csatornával vízmentesített terület hitvány talajánál fogva gazdaságilag nem hasznosítható és ezt a „savanyu”, kulturálatlan földet előbb hosszú ideig tartó előkészítéssel kell följavítani és termékeséssé tenni. Az „átokcsatorna” a talajviz szintjét leszállította, a csapadékot jelentékenyen csökkentette és nyáron uralkodóvá tette a szélsőséges, száraz klímát.

Bőség — gyereksirokban

Bekövetkezett a talaj kiszáradása és elszikcsedése és a vizek leccsapolása miatt elszivatagosodott az alföld és a kiszáritott legelők, réteken és kaszálókon, ahol azelőtt haragoszöld kövér fü termelt, dus legelő volt, alig terem meg a legelőjószágoknak a nyári és téli takarmánya.

A tapasztalatok szerint nem vitás többé, hogy a talajvizek káros mértéű csökkentésével, vagy elvonásával megsértették a tulajdonukat és megrongálták a földünk termékesességében rejlő értékünket. Mi sem lenne természetesebb, minthogy kárpótlást kapjunk elszenvetett kárainkért. Ehelyett behajtanak rajtunk „közadók módjára” ártéri járulékok címén olyan összegeket, amely a földadónak is többszöröse és melynek súlya alatt sorban válnak az érdekelt gazdák vándorbotos nincstelenné. Mindezt pedig annak a délibábos reménynek az alapján, hogy a leccsapolás és öntözés által ontani fogja a föld a 36 pengős buzatermést.

Azzal azután igazán keveset törődtek, hogy a remények nem váltak valósággá, az öntözés elmaradt s ennél fogva a leccsapolt terület a 36 pengős buza helyett semmit sem termő, szikes, száraz, savanyu zombék, vagy kiszikkadt, forró homok lett. Ennek a számítási hibának szörnyű rizikóját viselik a mi vidékünk árteresei gazdái.

Megdöbbenő közönnel találkozunk vészkiáltásainkkal szemben. Beadványokkal, előterjesztésekkel ostromoljuk az érdekelt hatóságokat, minisztériumokat. — rámutatunk arra, hogy e szerencsétlen helyzet sürgős orvoslása állami feladat, hiszen elvész az ország, ha a felölt kitévő Alföldből terméketlen sivatag lesz. Ezt pedig meg kell akadályozni és meg kell valósítani a vizgazdálkodás legfontosabb, de eddig elmaradt ágát: az öntözést.

Addig pedig, amíg ez megvalósítható, a „jogállamban” divatos magánjog elvei szerint fel kell függeszteni az ártéri járulékokat és kárpótolni a kárvallottakat.

Tatárszentgyörgy község és a köz-

igazgatásilag hozzátartozó Szabadrét, Sarlósár, Baracspusztá alig 50 km-nyire van légtávolságban Budapesttől, melynek gyakorlati megközelítése nem tartozik a könnyű feladatok közé. Sok kilométernyire van tőlünk a vasút! Vidékünket tulnyomólag nagyon szegény emberek lakják, akik az alig termő homok-

Kiáltó számok

A pestvármegyei Dunavölgy leccsapoló és öntöző társulat elvezette erről a vízszegény vidékről, erről a nyáron át szinte folyton égő Szaharáról azt a vizet, amelyet itt tárolni és öntözésre felhasználni kellett volna! S ezért a károkozásért fizetnie kell velünk ártéri járulékokat. Egyik gazda 12 hold homokja után fizet 8 pengő földadót és 104 pengő ártéri járulékot, — egy másik 21 holdja után fizet 11 pengő földadót és 170 pengő ártéri járulékot. Van olyan, akinek a földadója 69 pengő, az ártéri járuléka 780 pengő. Kiáltó, tiltakozó, ijesztő számok ezek!

Még Gömbös Gyula megígérte, hogy sürgősen intézkedik a panaszok kivizsgálásáról. Meg is jelent itt rövidesen egy bizottság Péczely Nándor kir. pénzügyi főtanácsos és Gold József pénzügyi tanácsos, az alsóabasi adóhivatali főnök személyében, akik a község vezető jegyzőjének és a gazdakör elnökének kíséretében bejárták az ártéri járulékokkal sújtott vidékünket és személyes tapasztalataik alapján jelentették illetékes felsőbbégeknek, hogy a panaszok jogosak, az ártéri járulékok a vidékre nézve aránytalanul magasak és az érdekeltek anyagi romlását okozzák.

A történelmi hűség kedvéért el kell mondanunk azt is, hogy elviselhetetlen ártéri sérelmeinket elsírtuk a pénzügy-

ELADÁS: VI. TERÉZ KÖRUT & IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR U. & Tartóssági garancia!

minisztériumhoz, a földművelésügyi minisztériumhoz, az alispán urhoz, a leccsapoló társulathoz és más egyéb hatóságokhoz intézett előterjesztéseinkben is. Közben azután megtudtuk beadványaink sorsát! A földművelésügyi minisztériumhoz intézett előterjesztésünket megtaláljuk a leccsapoló társulatnál, a leccsapoló társulathoz intézett beadványunkat a pénzügyminisztériumnál, a pénzügyminisztériumhoz intézett előterjesztésünket a földművelésügyi minisztériumban. 18 iktatószámunk volt már és hajszoltak bennünket Budapestben egyik minisztériumból a másikba.

Közben a Leccsapoló és Öntöző társulat január 20-án megtartott közgyűlése elé került vidékünk árterese lakosságának sokszorosán előterjesztett kérelme, az ittjárt kormánybizottság kedvező véleményével együtt, de ott a szemely szerint tulnyomó többség szavazatával szemben a becshold alapján több szavazattal rendelkező néhány ember leccsapolta, méltányos, igazságos és emberi kérelmünket. Elfogadták az elnökség azon javaslatát, hogy elismerik kérelmünk méltányosságát, jogosságát, de fedezet hiányában kérelmüket nem teljesíthetik.

Ezzel szemben néhány adat az itteni állapotokról. Több helyen, szinte alig elváltasztva állataitól, élnek az emberek. Igen sok 15–18 éves ifju és leányzó nem állt még vonaton, nem ismerik a rádiót,

ből csak kemény munkával tudják ki-termelni a mindennapi kenyeret. A pót-adó 100 százalékos és ez bizony már azt jelenti, hogy a paraszti igénytelenséget is mélyöbbré kell sülyeszteni — az emberileg elviselhető színvonal alá. A hus a cukor, a ruha, a lábbeli ritka vendég ezen a vidéken és ezért vérszegények, golyvások, rongyosak és satnyák ezek az itteni kis magyar polánták. Azért valamiben itt is nagy a bőség: a gyermek-sirokban!

Ezt a vidéket éveken át egymásután sújtják az elemi csapások, gyakori vendége a jégverés és a leccsapolás óta szinte állandó jelenség: az aszály. De ezeket a sorscsapásokat is kiheverné valahogyan ez a szorgalmas, munkáskezü magyar nép! De képtelen megbirkózni azzal az államilag ránk zúdított szörnyű csapással: az elviselhetetlen ártéri járulékokkal, melyeknek súlya alatt egymásután pusztul el itt minden földszagu ember, legyen az nagybirtokos, vagy zsellér-ember.

fejlődésben levő gyermekeik talán sohasem jutnak a csontképződés szempontjából elengedhetetlenül szükséges cukorhoz, postájukat csak elvéve viszi ki a kézbesítő községi kisbíró. Az újság, a napilap, ismeretlen kultúrtervező a részükre. Csak a telkiüket mérgező és fertőző szél-sőséges sajtó jut el hozzájuk rejtélyes földalatti utakon. Sok kísérletet tettünk a tanyai postajárat rendszeresítése iránt, de „fedezet hiányában a kérelem nem

Lázálmában szörnyű gyilkosságról beszélt

s utána egy sereg rémtettét vallotta be egy váci legyenc

Székesfehérvár, március 8.

Szunyog István 23 éves fiatalember többrendbeli rablás miatt a váci fegyházban töltötte büntetését. Szunyog a fegyházban megbetegedett, rabkórházba került és itt egy éjjel lázálmában elmondotta, hogy Erden szörnyű rablógyilkosságot követett el. A lázas állapotban tett vallomásról értesítették a székesfehérvári csendőrséget, amely azonnal megkezdte a nyomozást. Hamarosan kiderült, hogy Szunyog vallomása az utóbbi évek leg-szörnyűbb és a régi idők haramiavilágára emlékeztető rablógyilkosságról rántotta le a leplet. Szunyog István Székesfehérvárra hozták, ahol a csendőrségen megkezdtek kihallgatását. Valósággal állati kegyetlenséggel garázdálkodott, bejárta a vidéket és utját agyonvert és kirabolt áldozatok jeleztek. A törökszentmiklósi származású Szunyog István 1931 augusztus 22-én Erden megölte és kirabolta Köles Ferenc napszámot. Ez a gyilkosság eddig felderítetlen volt. A következő évben, 1933-ban, január 6-án Csákerényen a szőlőhegyen meggyilkolt egy ismeretlen csavargót, akivel együtt tört be az egyik présházba. Ismeretlen áldozatának minden ruháját lebuzta és teljesen ruhátlanul hagyta az utczen. Ugyan-csak 1933-ban Szolnokon Szabó József napszámot gyilkolta meg. Ennek holttestét megosonkította és áldozatát kirabolta. Utána Törökszentmiklóson köve-

volt teljesíthető. Keserű érzés fojtogatta a torkomat, amikor elmondtam nekik, hogy a közgyűléstől az ügyük, az igazságos panaszuk a földművelésügyi miniszterhez megy végleges döntésre!

A földművelésügyi minisztérium élén pedig ma dr. Darányi Kálmán miniszterelnök áll, aki szereti a földet, szereti a népet, szereti az igazságot és aki az ügy alapos átvizsgálása után orvosolni fogja sérelmeiket és megmenti őket és családjajukat a magyar föld és a magyar haza számára, amelyeknek szükségük van az ő dolgos magyar kezeikre. Főszolgabírájuk megígérte, hogy deputációt vezet a földművelésügyi minisztériumba sérelmeik ügyében. Az öntözés nélkül leccsapoló társulat közgyűlésének kegyetlen határozatát megfellebbeztem — nevükben!

Közben várva, reménykedve dolgozom és — pusztulnak!

Dr. R. Gy. gazdaköri elnök.

Talajviz, falmérvesség, ellen megbízható és biztos szigetelő anyag a teljesen szagtalan fehér

„BIEBER-F” már hazai gyártmány! Csak eredeti plombált dobozokban fogadja el Gyártja: „BIEBER”-Művek r. t., Budapest.

leplet a gyilkosságokról és a gyilkos kileléről. A székesfehérvári csendőrség most helyszíni szemlére viszi Szunyog Istvánt. Szombaton Erden voltak vele, míg vasárnap Csákerényben. Szunyog a két helyen beismerte a gyilkosságokat. Tekintettel arra, hogy Szunyog a rablógyilkosságok zömét Fejérvármegye területén követte el, a székesfehérvári törvényszék elé állítják és itt ítélnék fölötte.

Soha nem remélt kedvezményeket harcolt ki a Balatoni Egyesületek Szövetsége

Kétszáznál többen gyűltek össze hétfőn este a magyar tenger fanatikus, lelkes propagálói közül a Szent Gellért-szálló márványtermében a Balatoni Egyesületek Szövetsége közgyűlésén. József Ferenc főherceg elnököt a közgyűlésen és megnyitó beszédében rámutatott azokra a nagyfontosságú célokra, amelyekért válllatva küzd a szövetségbe tömörült valamennyi alakulat.

Feszült érdeklődés kísérte dr. Tóvissy Ernő ügyvezető alelnök beszámolóját, mert szavából egy olyan teraszterű kultúrharc képe bontakozott ki, amely akadályokat nem ismerve, rövid egy esztendő alatt többet tett a Balatonért, mint minden megelőző próbálkozás együttvéve. Hozzá kell még tennünk, hogy a Balatoni Egyesületek Szövetsége csak az elmúlt esztendőben alakult meg. Egy husztagu barát kör vállalkozott a balatonvilágosi fürdőegyesület elnöke, dr. Tóvissy Ernő elgon-

dolásai szerint arra a feladatra, hogy életképes érdekképviseleti szervet ad a „magyar tenger” sok tekintetben elanyagolt mostoha ügyének.

Es az eredmény nem maradt el! Most, amikor első közgyűlést tartja a szövetség, pontosan hatvan egyesületet mutathat ki, kerekem 40.000-es taglétszámmal. A szövetségbe tömörült egyesületek sorában ott van valamennyi nyaralóhely fürdőegyesülete. A környező vármegyék községei, városai is külön-külön szervekkel vesznek részt a szövetségi munkában. Természetesen nem marad ki ebből a Magyar Vitorlás Yacht Szövetség és a Balatoni Hajózási Részevnytársaság sem.

A szövetség tehát igen jelentős erkölcsi erőt képvisel és ezt a tökélet kizárólag az altruista balatoni érdekek javára kamatoztatja.

Az ügyvezető elnök a szövetség munkájáról,